

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**TRESTNÍ PRÁVO PROCESNÍ – PRŮBĚH
PŘÍPRAVNÉHO ŘÍZENÍ TRESTNÍHO**

Autor práce: Miroslav Perout, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2025

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Miroslav Perout, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Trestní právo procesní – průběh přípravného řízení trestního

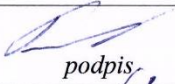
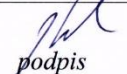
Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Criminal Procedural Law – the Course of Pre-trial Criminal Proceedings

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

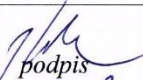

Vedoucí bakalářské práce (jméno a příjmení, včetně titulů): doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

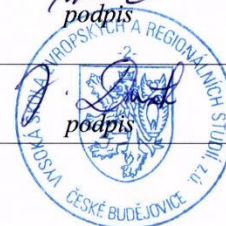
Datum zadání bakalářské práce (měsíc, rok): prosinec 2024

Cíl bakalářské práce: Hlavním cílem bakalářské práce je zjistit rozdíly právních úprav přípravného řízení trestního v České republice a Slovenské republice. Vedlejším cílem je posoudit na konkrétních případech, zda by odlišná právní úprava ve Slovenské republice lépe nevyhovovala pro řešení těchto případů v České republice, případně navrhnout pro Českou republiku změnu právní úpravy de lege ferenda.

Student: Miroslav Perout, DiS.	7.12.2024 datum	 podpis
Vedoucí práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	12.12.2024 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	12.12.2024 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	11.12.2024 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jirí Dušek, Ph.D.	20.1.2025 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracoval samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce doc. JUDr. Romanu Svatošovi, Ph.D. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

PEROUT, M. *Trestní právo procesní – průběh přípravného řízení trestního: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2025. 49 s. Vedoucí bakalářské práce: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Klíčová slova: trestní řízení, komparace, přípravné řízení, lhůty, základní zásady trestního řízení, trestní řád

Bakalářská práce se zabývá průběhem přípravného řízení trestního v České republice a jeho komparací s právní úpravou ve Slovenské republice. V teoretické části je představen historický vývoj trestního práva procesního v obou zemích, základní zásady trestního řízení a právní rámec přípravného řízení. Dále je analyzována role jednotlivých subjektů trestního řízení. Praktická část práce se zaměřuje na srovnání právní úpravy České republiky a Slovenské republiky, přičemž vyhodnocuje konkrétní případy s cílem posoudit využitelnost slovenské právní úpravy v českém prostředí. Závěrečná část obsahuje návrhy de lege ferenda, které by mohly přispět ke zkvalitnění přípravného řízení v České republice.

ABSTRACT

PEROUT, M. *Criminal Procedural Law – the Course of Pre-trial Criminal Proceedings: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2025. 49 pgs. Supervisor: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.

Key words: criminal proceedings, comparison, preparatory proceedings, time limits, basic principles of criminal proceedings, Criminal Procedure Code

The bachelor thesis deals with the course of the criminal pre-trial proceedings in the Czech Republic and its comparison with the legislation in the Slovak Republic. In the theoretical part, the historical development of criminal procedural law in both countries, the basic principles of criminal procedure and the legal framework of preliminary proceedings are presented. Furthermore, the role of individual subjects of criminal proceedings is analysed. The practical part of the thesis focuses on the comparison of the legal regulation of the Czech Republic and the Slovak Republic, evaluating specific cases in order to assess the applicability of the Slovak legal regulation in the Czech environment. The final part contains de lege ferenda proposals that could contribute to the improvement of the quality of pre-trial proceedings in the Czech Republic.

Obsah

Úvod.....	10
1 Cíl a metodika bakalářské práce	12
2 Vymezení základních pojmů.....	13
2.1 Subjekty trestního řízení	13
2.2 Policejní orgán	13
2.3 Státní zástupce.....	14
2.4 Prokurátor ve Slovenské republice.....	14
2.5 Strana.....	15
2.6 Podezřelý.....	15
2.7 Obviněný.....	15
2.8 Poškozený	16
2.9 Neodkladné a neopakovatelné úkony.....	16
3 Právní úprava v České republice a Slovenské republice – historie.....	18
3.1 Společná historie trestního práva procesního od roku 1948	18
3.2 Trestní právo procesní v České republice	19
3.3 Trestní právo procesní ve Slovenské republice.....	20
4 Vybrané základní zásady trestního řízení v České republice a Slovenské republice – komparace	23
4.1 Vybrané základní zásady trestního řízení v České republice.....	23
4.1.1 Zásada řádného a zákonného procesu	23
4.1.2 Zásada presumpce nevinny	23
4.1.3 Zásada legality	24
4.1.4 Zásada oficiality	24
4.1.5 Zásada zjištění skutkového stavu věci a zásada vyhledávací.....	24
4.1.6 Zásada volného hodnocení důkazů	24
4.1.7 Zásada zajištění práv na obhajobu	25
4.2 Vybrané základní zásady trestního řízení ve Slovenské republice	25

4.2.1	Zásada stíhání pouze ze zákonných důvodů a zákonným způsobem.....	25
4.2.2	Zásada zabezpečení práva na obhajobu	26
4.2.3	Zásada oficiality	26
4.2.4	Zásada legality	26
4.2.5	Zásada vyhledávací	27
4.2.6	Zásada volného hodnocení důkazů	27
4.2.7	Zásada presumpce nevinny	28
4.3	Komparace vybraných zásad trestního řízení mezi Českou republikou a Slovenskou republikou.....	28
5	Průběh přípravného řízení trestního v České republice a odlišnosti Slovenské republiky	30
5.1	Přípravné řízení v České republice	30
5.1.1	Zkrácené přípravné řízení	31
5.2	Odlišnosti přípravného trestního řízení ve Slovenské republice.....	32
5.2.1	Lhůty pro ukončení prověřování.....	33
6	Posouzení využitelnosti právní úpravy Slovenské republiky na konkrétních případech v České republice	35
6.1	Případ č. 1	35
6.1.1	Řešení dle slovenské právní úpravy.....	35
6.1.2	Řešení dle české právní úpravy.....	36
6.1.3	Posouzení využitelnosti slovenské právní úpravy na tomto případě	37
6.2	Případ č. 2	38
6.2.1	Řešení dle slovenské právní úpravy.....	39
6.2.2	Řešení dle české právní úpravy.....	40
6.2.3	Posouzení využitelnosti slovenské právní úpravy na tomto případě	41
7	Návrh právní úpravy pro Českou republiku de lege ferenda	42
7.1	Návrh na úpravu lhůt pro přípravné řízení.....	42
7.2	Návrh na úpravu lhůty pro zkrácené přípravné řízení.....	42
7.3	Návrh na zavedení institutu odmítnutí trestního oznámení	43

Závěr	44
Seznam použitých zdrojů	46
Seznam zkratek	49

Úvod

Trestní řízení je jedním z klíčových procesů, kterými státy zajišťují ochranu práv a svobod svých občanů a zároveň udržují právní pořádek ve společnosti. Jeho význam spočívá nejen v zajištění spravedlivého procesu pro pachatele, ale také v ochraně zájmů obětí trestné činnosti a celé společnosti. Přípravné řízení, jako úvodní fáze trestního řízení, hraje zásadní roli při shromažďování důkazů, objasňování okolností trestné činnosti a rozhodování o tom, zda bude případ postoupen k soudu. V rámci této fáze je klíčové efektivní fungování orgánů činných v trestním řízení, zejména policejního orgánu a státního zastupitelství.

Česká republika a Slovenská republika sdílejí společnou historii v oblasti trestního práva, která byla ovlivněna dlouholetým vývojem v rámci Československa. Po jeho rozdělení se však právní úpravy obou států začaly postupně odlišovat, a to včetně úpravy přípravného řízení, respektive trestního řízení. Tyto odlišnosti mohou být nejen zajímavé z hlediska teoretického, ale i inspirativní pro praxi, kdy srovnání obou systémů může nabídnout podněty pro zkvalitnění právní úpravy a její aplikace v České republice.

Zvoleným tématem této bakalářské práce je trestní právo procesní – průběh přípravného řízení. Hlavním cílem práce je identifikovat rozdíly v právní úpravě přípravného řízení mezi oběma zeměmi a na základě analýzy konkrétních případů posoudit, zda by některé aspekty slovenské úpravy mohly být přínosné i pro českou praxi. Vedlejším cílem je posoudit na konkrétních případech, zda by odlišná právní úprava ve Slovenské republice lépe nevyhovovala pro řešení těchto případů v České republice, případně navrhnout pro Českou republiku změnu právní úpravy *de lege ferenda*, která by mohla přispět ke zefektivnění přípravného řízení a zvýšení jeho spravedlnosti.

Práce vychází z rešerše odborné literatury, analýzy platných právních předpisů a komparace trestněprávních systémů obou zemí. Důraz je kladen na historický vývoj, základní zásady trestního řízení, samotný průběh přípravného řízení a jeho aplikaci na konkrétních případech v praxi. Autor také v práci vychází ze své praxe policisty, který se zabývá přípravným řízením za základní organizační článek policie.

Aktuálnost tématu spočívá v možnosti obohacení právního systému České republiky prostřednictvím analýzy a inspirace slovenskou právní úpravou. Rozdílné přístupy k přípravnému řízení, které se postupně rozvíjely od rozdělení Československa, nabízejí prostor pro kritickou reflexi, která by mohla přispět k rozvoji českého trestního

práva. Téma je zároveň přínosné i z hlediska zajištění spravedlivého a efektivního procesu, který je základním pilířem právního státu.

Struktura práce zahrnuje vymezení základního pojmosloví, historický přehled přípravného řízení v ČR a SR, srovnání základních zásad trestního řízení, detailní analýzu průběhu přípravného řízení v obou zemích a posouzení praktických případů. Závěrečná část práce bude zaměřena na návrhy de lege ferenda, které by mohly přispět ke zkvalitnění přípravného řízení v České republice.

Přínosem této bakalářské práce by mělo být nejen rozšíření teoretických znalostí v oblasti trestního práva, ale také inspirace pro legislativní změny a praxi orgánů činných v trestním řízení. Analýza rozdílů mezi českým a slovenským systémem trestního řízení může být cenným příspěvkem do diskuse o budoucím směřování české právní úpravy.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Cílem této bakalářské práce je identifikovat a analyzovat rozdíly v právní úpravě přípravného řízení trestního mezi Českou republikou a Slovenskou republikou. Práce se zaměří na porovnání efektivity a vhodnosti jednotlivých úprav v obou zemích s ohledem na jejich zásady, procesní postupy a aplikaci v praxi. Vedlejším cílem je posoudit konkrétní případy z praxe, které ilustrují odlišnosti v přístupu k přípravnému řízení. Na základě této analýzy navrhnout legislativní změny *de lege ferenda* pro Českou republiku. Výsledky práce by měly ukázat, zda a jak by mohla být česká právní úprava obohacena prvky slovenského systému, což by mohlo přispět ke zlepšení efektivity a spravedlnosti přípravného řízení v České republice.

Pro dosažení těchto cílů bude využita kombinace několika metod. Klíčovým východiskem je rešerše odborné literatury a právních zdrojů, která zahrnuje studium právních předpisů, judikatury a odborných publikací vztahujících se k přípravnému řízení v obou zemích. Obsahová analýza umožní podrobně prozkoumat klíčové aspekty obou právních úprav, jejich historický vývoj a základní zásady trestního řízení. Na základě této analýzy bude provedena komparace právních systémů České republiky a Slovenské republiky s cílem identifikovat jejich podobnosti a rozdíly, přičemž zvláštní pozornost bude věnována procesním postupům v přípravném řízení.

Další metodou bude empirická analýza konkrétních případů z praxe autora, který působí jako policista v přípravném trestním řízení na základním útvaru Policie České republiky. Tato analýza umožní praktické posouzení, jak by slovenská právní úprava ovlivnila řešení obdobných případů v českém systému. Na základě získaných poznatků budou formulovány návrhy *de lege ferenda*, které se zaměří na zlepšení právní úpravy v České republice, především s ohledem na efektivitu a spravedlnost přípravného řízení.

Autor při zpracování této práce propojí teoretické poznatky s praktickými zkušenostmi, což umožní nejen detailní analýzu právní úpravy, ale také posouzení její aplikace v každodenní praxi. Práce tak nabídne nejen teoretické zhodnocení problematiky, ale také prakticky využitelné podněty pro zlepšení právní úpravy a praxe v České republice.

2 Vymezení základních pojmů

Kapitola se věnuje základním pojmům, které se vyskytují v trestním řízení procesním zejména v přípravném řízení v České republice a Slovenské republice, kdy základní pojmy přípravného řízení těchto zemí se od téměř neodlišují, avšak zásadním rozdílem je, že Slovenská republika nezná institut státního zástupce, ale naopak oproti České republice využívá institutu prokurátora.

2.1 Subjekty trestního řízení

Jedná se primárně o orgány činné v trestním řízení jako je v České republice soud, státní zástupce, policejní orgán a osoba proti níž je trestní řízení vedeno, případně osoba poškozená, svědek, znalec, obhájce či tlumočnick. V případě Slovenské republiky je na místo státního zástupce prokurátor.¹

2.2 Policejní orgán

Nejběžněji se v roli policejních orgánů objevují útvary Policie České republiky, které jsou pověřeny vedením trestního řízení. Policie je jako policejní orgán zapojena do trestního řízení, zejména ve fázi přípravného řízení. Mimo Policii České republiky jimi mohou být i orgány jako Generální inspekce bezpečnostních sborů a dále pověřené orgány Vojenské policie, Vězeňské služby, Bezpečnostní informační služby, Celní správy a další. Jestliže není jinak stanoveno jsou tyto pověřené orgány způsobilé ke všem úkonům trestního řízení, které náleží policejnímu orgánu.

Policie České republiky má za úkol důsledně prověřovat a následně vyšetřovat trestné činy a identifikovat jejich pachatele v souladu se zákonem, aby byli spravedlivě potrestáni. Dále má aktivně přispívat na dodržování zákonitosti, prevencí omezovat páčání trestné činnosti a působit výchově na občany.

Jeden z klíčových úkolů policejního orgánu je pod dohledem státního zástupce prověřovat trestní oznámení a trestné činy na základě vlastního zjištění, kdy cílem je ověřit, zda došlo ke spáchání trestného činu a zda za ním stojí konkrétní osoba. Dále má za úkol tyto trestné činy důkladně vyšetřit.²

¹ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 133.

² Ustanovení § 12 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

2.3 Státní zástupce

Jediným orgánem v trestním řízení České republiky, který má pravomoc podat obžalobu na obviněného jménem státu a plnit povinnosti, které s tím souvisejí stanovené v trestním řádu je státní zástupce. Státní zástupce jedná vždy ve veřejném zájmu. Jeho povinností je také zajistit, aby nebyla trestně stíhána, obžalována nebo odsouzena žádná osoba, která trestný čin nespáchala.³

2.4 Prokurátor ve Slovenské republice

Po spáchání trestného činu vzniká mezi pachatelem a státem Slovenské republiky trestněprávní vztah. Právě prokurátor je tou osobou, která v tomto specifickém vztahu zastupuje stát.⁴ Podle § 38 zákona č. 153/2001 Z. z., zákon o prokuratuře soustavu prokuratury tvoří tyto státní orgány: generální prokuratura, jejíž zvláštní součástí s působností pro celé území SR je Úřad speciální prokuratury, krajské prokuratury, okresní prokuratury. Prokuratura spadá do systému orgánů ochrany práva, její okruh není vymezen pouze na ochranu zájmů státu, ale ve velké míře má chránit práva a právem chráněné zájmy ostatních právních subjektů (právnícké a fyzické osoby).⁵ Prokuratura Slovenské republiky je orgánem, který se vymyká z běžného trojdělení moci (výkonná, soudní, zákonodárná). Lze však spatřovat určitou souvislost zejména se soudní mocí v připraveném řízení se vyskytuje několik situací, ve kterých uplatňuje prokurátor svou rozhodovací pravomoc (meritorní rozhodnutí v připraveném řízení a podobně).⁶

Oblast činnosti prokuratury je široká, přičemž podle Ivora existují 4 hlavní okruhy činnosti, kterými chrání práva a zákonem chráněné zájmy fyzických osob, právníckých osob a státu: 1. preventivní činnost, která spočívá ve snaze předcházet porušení zákonnosti, 2. represivní činnost, kterou se zjistí a následně odstraní porušení zákona, 3. restituční činnost, sloužící k obnově porušených práv, 4. sankční činnost, na jejímž základě se vyvodí odpovědnost za porušení práv.⁷ Podle Čentěše je prokuratura organizována na principech: 1. samostatnosti, to znamená oddělenost od jiných orgánů

³ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČTA, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 158.

⁴ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 6 vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. s. 172.

⁵ ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Všeobecná a osobitná časť. 2. vyd. Šamorín: Heuréka, 2012. s. 120.

⁶ PRUSAK, J. *Teória práva*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1999, s. 87.

⁷ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. 2. přeprac. vyd. Bratislava: IuraEdition, 2010. s. 156.

veřejné moci, 2. hierarchického uspořádání a předávání pokynů, 3. jednotnosti s odkazem na § 46 až § 51 zákona č. 153/2001 Z. z., zákon o prokuratuře."⁸

2.5 Strana

V trestním řízení označuje účastníka právního procesu, který má určitý právní zájem na výsledku řízení. V trestním řízení může být stranou osoba proti níž je trestní řízení vedeno, zúčastněná osoba, poškozený a žalobce (tj. státní zástupce, který obvinění v trestním řízení předkládá) nebo společenský zástupce, případně další osoby se zájmem na řízení. Strany mají právo na účast v jednotlivých fázích řízení, právo na právní zastoupení, právo na vyjádření se k důkazům a k závěrům soudu či státního zástupce a další procesní práva a povinnosti stanovené zákonem.⁹

2.6 Podezřelý

Jedná se o osobu, která byla zadržena a jsou proti ní konány prověřovací úkony, ale dosud nebylo proti ní zahájeno trestní stíhání a existují dostatečné důkazy nebo oprávněné podezření z toho, že spáchala již zjištěný trestný čin. Dále se pojmem podezřelý mimo osobu zadrženou označují všechny ostatní osoby proti kterým svědčí stopy trestného činu, a další podklady, že spáchaly trestný čin a je proti nim vedeno prověřování anebo je proti nim vedeno zkrácené přípravné řízení. Do této doby je po osobách vyžadováno podání vysvětlení. Podezřelá je osoba do té doby, než policejní orgán zjistí dostatek informací, které odůvodňují zahájení trestního stíhání usnesením dle § 160 zákona č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním ve znění pozdějších předpisů (dále jen „trestní řád“ nebo „TŘ“) proti ní zahájeno trestní stíhání, poté se osoba podezřelá označuje pojmem obviněný a je ve věci již vyslýchána.¹⁰

2.7 Obviněný

Osoba se stává obviněnou po ukončení fáze prověřování a začátkem fáze vyšetřování, tedy po doručení usnesení o zahájení trestního stíhání dle § 160 TŘ.

⁸ ČENTÉŠ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Všeobecná a osobitná část. 2. vyd. Šamorín: Heuréka, 2012. s. 121.

⁹ ŽATECKÁ, E. *Trestní právo hmotné a procesní: obecná část, multimediální učební text*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. s. 69.

¹⁰ ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. s. 195.

2.8 Poškozený

Poškozený je ten, na jehož zdraví bylo trestným činem způsobeno ublížení, či utrpěl majetkovou škodu nebo nemajetkovou újmu. Případně může být poškozeným i ten, na jehož úkor se pachatel trestným činem obohatil. Může se jednat o fyzickou osobu, právnickou osobu, obec nebo stát. Osoba, která se cítí poškozená morálně nebo jinak, ale její újma není přičitatelná zavinění pachatele nebo není v příčinné souvislosti s trestným činem, není považována za poškozeného.¹¹

2.9 Neodkladné a neopakovatelné úkony

Definice neodkladného a neopakovatelného úkonu je zakotvena v § 160 odst. 4 TŘ, kdy jeho přesné znění je, „*Neodkladným úkonem je takový úkon, který vzhledem k nebezpečí jeho zmaření, zničení nebo ztráty důkazu nesnese z hlediska účelu trestního řízení odkladu na dobu, než bude zahájeno trestní stíhání. Neopakovatelným úkonem je takový úkon, který nebude možno před soudem provést. V protokolu o provedení neodkladného nebo neopakovatelného úkonu je třeba vždy uvést, na základě jakých skutečností byl úkon za neodkladný nebo neopakovatelný považován.*“¹²

Ústavní soud zdůraznil, že neodkladné a neopakovatelné úkony je nutné hodnotit vždy s ohledem na konkrétní okolnosti případu. Právní předpisy neposkytují přesnou definici těchto úkonů, což dává policejním orgánům i státním zástupcům značnou flexibilitu při shromažďování informací o trestné činnosti, identifikaci pachatele a zajišťování důkazního materiálu.

Účelem neodkladných úkonů je zabránit ztrátě, poškození nebo znehodnocení důkazů. Trestní řád konkrétně zmiňuje mezi běžně využívanými neodkladnými úkony například ohledání místa činu a předmětů, odběr krve a jiných biologických vzorků, záznamy zvukového či obrazového charakteru, zajišťování otisků prstů, nebo lékařské prohlídky. Kromě toho existuje řada dalších procesních úkonů, které lze provádět pouze s povolením, příkazem nebo souhlasem státního zástupce. Do této kategorie spadají také úkony, které policie vykonává bez předchozího souhlasu státního zástupce, jako jsou rekognice, výslechy svědků nebo využívání operativně pátracích prostředků.

¹¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 528.

¹² Ustanovení § 160 odstavce 4 zákon č. 141/1961 Sb., *o trestním řízení soudním* (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

Policie, která provádí neodkladný nebo neopakovatelný úkon, musí v protokolu vždy podrobně vysvětlit, na základě, jakých okolností byl daný úkon považován za neodkladný, jak stanoví § 160 TŘ. Pokud by protokol sice obsahoval odůvodnění, avšak nebyly by splněny zákonné podmínky pro jeho provedení podle tohoto ustanovení, úkon by byl považován za nezákonný a zcela neúčinný. V takovém případě by soud k tomuto úkonu vůbec nepřihlížel.¹³

¹³ ŠÁMAL, P., Musil, J., Kuchta, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přepracované vydání. Praha: C. H. Beck, 2013. str. 504-506.

3 Právní úprava v České republice a Slovenské republice – historie

V této kapitole zabývající se právní úpravou v České republice a Slovenské republice je představena historie právních systémů těchto dvou zemí, které byly po dlouhá desetiletí spojeny společným státním útvarem – Československem. Historický vývoj právních norem v obou zemích reflektuje nejen jejich společné kořeny, ale také rozdíly, které se postupně projevíly po rozdělení federace v roce 1993.

3.1 Společná historie trestního práva procesního od roku 1948

V roce 1948 byl vydán zákon č. 319/1948 Sb. o zlidovění soudnictví, který byl jedním z nejdůležitějších zákonů, který významně ovlivnil vývoj soudnictví v Československu. Tento zákon, jak již název napovídá, zavedl do soudního procesu civilní prvek, kterému dal významné pravomoci, neboť stanovil, že v senátech, v nichž soudy zasedají, mají mít soudci z lidu stejné postavení při rozhodování jako soudci z povolání, jak vyplývá z § 15 tohoto zákona. Tento zákon upravil příslušnost soudů a přinesl podstatné zjednodušení soudního řízení obecně a mimo jiné také zavedl místo tříinstančního řízení dvouinstanční řízení. Na území tehdejšího Československa existovala dualita trestních zákonů. Nový režim se snažil trestní právo sjednotit a přizpůsobit potřebám doby. Z tohoto důvodu byl vyhlášen tzv. právnícký dvouletý plán, jehož výsledkem bylo kromě výše uvedených zákonů i zavedení zákona č. 87/1950 Sb. trestní řád a zákona č. 89/1950 Sb. trestní řád správní. Došlo tak k rozdělení řízení o trestných činech a řízení o přestupcích do dvou samostatných rovin. Pokud jde o trestní řád, ten se zabýval pouze trestnými činy, protože přestupky měly vlastní právní úpravu. Zásady, jimiž se řídil tehdejší trestní řád, byly ústnost, veřejnost, volné hodnocení důkazů, bezprostřednost, zásada materiální pravdy a zásada zákonnosti. Důraz zde byl kladen na institut státního zástupce, který měl povinnost stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozvěděl z úřední povinnosti. Do značné míry byly tyto instituty převzaty ze zákona o soudním zlidovění. Mimo jiné se také snažil usnadnit postavení laické složky v řízení, tedy soudců z lidu, a z tohoto důvodu byla také snaha co nejvíce zjednodušit řízení před soudem. Trestní řízení se skládalo ze tří částí (přípravné řízení, řízení před soudem a řízení vykonávací.), kdy účelem trestního řízení bylo především co nejrychleji rozhodnout o vině a trestu a chránit zájmy společnosti.¹⁴

¹⁴ VOJÁČEK, L., SCHELLE, K., KNOLL, V. *České právní dějiny*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, s. 632.

Dalším právním předpisem, který se v té době týkal trestního řízení, byl zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním. Tento předpis byl vydán k odstranění nedostatků, které existovaly v předchozí právní úpravě. Zákon ve svých úvodních ustanoveních vymezuje účel své existence a základní zásady, jimiž se má trestní řízení řídit.¹⁵

Dne 29. listopadu 1961 byl Národním shromážděním přijat a dodnes v České republice platný trestní řád zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním. Novelou č. 57/1965 Sb. došlo k rozšíření procesních institutů v přípravném řízení, když vedle kvalifikovaného vyšetřování bylo zavedeno vyhledávání, umožňující aktivní odhalování méně závažné trestné činnosti. Další významné změny přinesl zákon č. 149/1969 Sb., který rozšířil působnost soudů ve věcech přečinů, upravil příslušnost krajských soudů a zakotvil institut objasňování. Současně byla v zákoně zakotvena role samosoudce u okresních soudů, který rozhodoval o přečinech a trestných činech s trestem odnětí svobody do pěti let. Zákon č. 48/1973 Sb. dále umožnil rozhodování trestním příkazem, čímž se zjednodušil proces ukládání některých trestů, včetně odnětí svobody do dvou měsíců, zákazu činnosti do dvou let, peněžitého trestu do 5 000 Kčs, propadnutí věci nebo nápravného opatření do čtyř měsíců. Zároveň novela posílila pravomoci orgánů činných při objasňování přečinů, zejména v oblasti zajišťování důkazů.¹⁶

3.2 Trestní právo procesní v České republice

Trestní řád byl po roce 1989 předmětem četných novelizací, do jejichž obsahu zasahoval rovněž Ústavní soud prostřednictvím svých nálezů. Vzhledem k nutnosti provedení zásadních koncepčních změn v oblasti trestního práva hmotného i procesního byla již v 90. letech zahájena příprava návrhu rekonstrukce trestního práva jako celku. Některé problémy trestního řízení však bylo třeba řešit bezodkladně. Vláda České republiky v roce 1999 proto předložila Parlamentu tzv. velkou novelu trestního řádu, trestního zákona a souvisejících předpisů. Tato novela však byla v květnu 2000 Parlamentem zamítnuta. V návaznosti na to byla připravena novela trestního řádu, která byla schválena 15. listopadu 2000. Tato novela na rozdíl od předchozí navrhovala například novou úpravu příslušnosti krajských soudů jako soudů prvního stupně v určitých případech, zpřísnění podmínek pro vzetí obviněného do vazby, stanovení přísnějších podmínek pro rozhodování o vazbě včetně prodloužení její doby, a rozšíření

¹⁵ BÍLÝ, J., L. *Právní dějiny na území České republiky: vysokoškolská učebnice*. Praha: Linde, 2003. s. 320.

¹⁶ FRANCEK, J. *Velké dějiny země Koruny české*. Praha: Paseka, 2011. s. 449-450.

podmínek pro uložení trestu obecně prospěšných prací. Požadavky na změny obsažené v obou novelách zahrnovaly například zjednodušení a zrychlení trestního řízení ve všech jeho fázích, posílení role řízení před soudem oproti přípravnému řízení a posílení postavení státního zástupce, který vykonává dozor v přípravném řízení.¹⁷

Nejvýznamnější změny přinesla novela č. 265/2001 Sb., jež je označována za klíčovou a přirovnávána k rekodifikaci. Před přijetím této novely se vedly diskuse o její rozsáhlosti. Někteří tvrdili, že jde o rekodifikaci, což vyžaduje podrobnější analýzu a čas, jiní argumentovali potřebou rychlých změn. Původní pravomoci vyšetřovatele převzal policejní orgán. O rozhodnutích v přípravném řízení nyní rozhoduje pouze státní zástupce, místo vyšetřovatele či policejního orgánu. Novela zavádí zkrácené přípravné řízení a zjednodušené řízení před soudem, které urychluje celý proces, včetně možnosti vynechat nesporné skutečnosti při dokazování. Operativní pátrací prostředky byly nově začleněny do trestního řádu a mohou být použity jako důkaz, pokud jsou splněny podmínky. Obhájce a obviněný nyní mohou také vyhledávat a provádět důkazy. Nově byla zavedena forma opravného prostředku – dovolání, které může podat obviněný nebo nejvyšší státní zástupce.¹⁸

3.3 Trestní právo procesní ve Slovenské republice

Nový trestný poriadok, tedy zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok ve znění pozdějších předpisů (dále jen “trestný poriadok” nebo “TP”) byl vyhlášen ve Sbírce zákonů dne 2. července 2005 pod č. 301/2005 Z. z. a nabyl účinnosti dne 1. ledna 2006. Klíčovým účelem rekodifikace slovenského trestného poriadku bylo především vytvoření legislativních předpokladů pro rychlejší průběh objasňování a odhalování trestné činnosti a jejich pachatelů, spravedlivé trestní řízení vedoucí k objektivnímu potrestání pachatelů a jeho široké výchovné působení.¹⁹

Trestný poriadok nahradil zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním, který platil více než čtyřicet let a za dobu své existence prošel více než třiceti novelami. Přesto byla předchozí úprava trestního práva procesního neustále připomínkována, zejména

¹⁷ KALVODOVÁ, V. Rekodifikace českého trestního práva procesního. In: *Sborník příspěvků z mezinárodní konference konané dne 21. listopadu 2000 na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. s. 163-182.

¹⁸ FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GRIVNA, T., KLOUČKOVÁ, S., MANDÁK, V. *Trestní právo procesní*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 36-37.

¹⁹ KLÁTIK, J. 2007. Úvaha nad cílem rekodifikace slovenského trestního procesu. In: *Debaty mladých právníků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. s. 165-168.

právními teoretiky a praktiky, ale i veřejností. Největší kritika se týkala toho, že i po mnoha reformách bylo soudní řízení značně složité, nepružné a procesně totožné. Bez ohledu na to, zda se jednalo o trestní stíhání ve skutkově a právně nekomplikovaném případě, nebo se jednalo o případ mnohem složitější. Zákon č. 141/1961 Sb. o trestním řízení soudním navíc nezajišťoval v dostatečné míře dodržování základních lidských práv a svobod, často ve prospěch specifických zájmů společnosti.²⁰

Významným faktorem této rekonstrukce bylo zakotvení širokého uplatňování odklonů v trestním řízení. Tím byly zavedeny alternativní způsoby trestního řízení se záměrem urychlit, zjednodušit a zefektivnit proces. Především se jednalo o důsledné oddělení činnosti orgánů činných v trestním řízení jakož to státního zastupitelství a policie od činnosti soudů a zbavení těchto orgánů zdlouhavého provádění řady procesních úkonů, které ne vždy vedly k úspěšnému ukončení řízení odsouzením pachatele a jeho nestranným potrestáním. Odklony v trestním řízení tak představují vybočení z typického trestního řízení a umožňují diferenciaci procesní formy s ohledem na závažnost trestného činu, ale také na osobu obviněného. Rekonstruovaný trestný poriadok rozšířil možnost využití již zavedených institutů odklonu (smír, trestní příkaz, podmíněné zastavení trestního stíhání) a zavedl další metody. Nejdůležitější z nich bylo umožnit uzavření dohody o vině a trestu mezi obviněným a prokurátorem.²¹

Vedle již dříve existujících základních zásad trestního řízení byly posíleny zásady rovnosti stran, práva na rychlý a spravedlivý proces, práva na obhajobu, jakož i modifikace zásady zákonnosti zásadou oportunity, přičemž státní zástupce je oprávněn rozhodnout ve věci bez podání obžaloby a upustit od trestního stíhání. Významnou novinkou bylo zavedení zásady kontradiktornosti řízení. Ta je založena na kontradiktornosti stran, jejíž základní podmínkou je rovnost stran. Účelem zásady kontradiktornosti bylo zejména zajistit, aby obviněný měl stejnou možnost uplatňovat procesní práva jako státní zástupce před soudem jako nezávislým arbitrem.²²

Rekonstrukcí se soudce v přípravném řízení stal novým subjektem trestního řízení. Byl jím soudce soudu prvního stupně, který je rozvrhem práce soudu zmocněn rozhodovat o porušení základních práv a svobod před zahájením trestního stíhání

²⁰ ŠRAMEL, B. Niekoľko poznámok ku korupcii vo vybraných oblastiach slovenského spoločenského života. In: *Karlovarská právní revue*. 2011, roč. 7, č. 3. s. 58-67.

²¹ ŠIMOVČEK, I. Rekonstrukce trestního práva a zrychlení trestního řízení. In: *Aktuální otázky trestního zákonodárství*. Bratislava: Panevropská vysoká škola, 2012. s. 259-268.

²² ŠTRKOLEC, M. *Úvod do trestného práva procesného: vysokoškolská učebnice*. Košice: ŠafárikPress, 2022. s. 18-44.

a v přípravném řízení a o stížnostech proti rozhodnutím státního zástupce. Zákon posílil ochranu základních práv a svobod jednotlivce tím, že stanovil okruh základních práv, do nichž lze zasáhnout pouze rozhodnutím soudu.²³

Nový trestný poriadok poprvé umožňuje omezit osobní svobodu svědka na 72 hodin, pokud není možné zajistit jeho přítomnost u soudu jiným způsobem. Trestný poriadok rovněž zavedl zvláštní formu zkráceného vyšetřování, pokud byl pachatel přistižen při činu nebo na útěku. Kromě toho úprava poměrně podrobně charakterizovala celkovou dobu trvání vazby. U přečinu nesmí přesáhnout 12 měsíců, u zločinu 36 měsíců a u zvlášť závažného zločinu 48 měsíců.²⁴

V neposlední řadě rekodifikace posílila procesní postavení poškozeného v přípravném řízení a v řízení před soudem, nejen v souvislosti s jeho aktivitou při dokazování, ale také v rozšíření jeho práva nakládat s trestním stíháním v zákonem stanovených případech. Významných změn, které nový trestný poriadok přinesl, bylo hned několik a teprve aplikační praxe následně ukázala klady a zápory rekodifikované právní úpravy trestního řízení. To však bylo přirozené, neboť slovenské trestní právo procesní se v souvislosti se zaváděním nových prvků přizpůsobuje celkovému systému kriminality, což je rozumným odůvodněním vývoje trestního práva i aplikace jednotlivých ustanovení.²⁵

²³ ŠTRKOLEC, M. *Úvod do trestného práva procesního: vysokoškolská učebnice*. Košice: ŠafárikPress, 2022. s. 31.

²⁴ MADLIAK, J. PORADA, V. Niekoľko poznámok k rekodifikáciám trestnoprávnych noriem v Slovenskej republike. In: *Dny verejného práva: zborník abstraktů příspěvků z mezinárodní konference*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. s. 752-775.

²⁵ KLÁTIK, J. 2007. *Úvaha nad cílem rekodifikace slovenského trestního procesu*. In *Debaty mladých právníků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. s. 165-168.

4 Vybrané základní zásady trestního řízení v České republice a Slovenské republice – komparace

Základní zásady trestního řízení jsou důležité prvky k zajištění fungování trestního práva procesního. Zajišťují ochranu zákona a zohledňují jeho cíle a smysl. Tyto zásady se mohou navzájem podporovat, ale také mohou vystupovat sami za sebe, což je základem českého a slovenského trestního procesu. Většina z těchto zásad je tak významná, že jsou závazné pro všechny fáze a subjekty trestního řízení.

Význam těchto zásad můžeme rozdělit podle jejich funkcí: funkci poznávací, která nám umožňuje porozumět cílům a souvislostem zásad, funkci interpretační, která nám při výkladu zákona umožňuje používat základní zásady, jež směřují k cíli daného zákona, funkci aplikační, kde zásady slouží jako orientační body pro řešení sporných otázek v praxi a funkci zákonodárnou, kde základní zásady jsou uvedeny v úvodní části trestního řádu a tvoří tak legislativní základ.²⁶

4.1 Vybrané základní zásady trestního řízení v České republice

4.1.1 Zásada řádného a zákonného procesu

Tato zásada se nachází v § 2 odst. 1 TŘ a jedná se tedy o zásadu řádného a zákonného procesu, známou také jako zásadu stíhání pouze z důvodů stanovených zákonem, můžeme považovat za jednu z nejvýznamnějších v trestním procesu. Tato zásada klade důraz na přiměřenost a zdrženlivost v rámci trestního stíhání, pouze v souladu s důvody stanovenými v trestním řádu.²⁷

4.1.2 Zásada presumpce nevinny

V souvislosti s listinou základních práv a svobod a trestního řádu z § 2 odst. 2 vyplývá uvedená zásada presumpce nevinny. Zásada presumpce nevinny je jeden z prvků práva na spravedlivý proces. Každá pochybnost ohledně skutkového stavu tak má velký význam ve prospěch obviněného.²⁸

²⁶ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní: podle novelizované úpravy účinné od 1.9.2011*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. s. 125-130.

²⁷ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní: podle novelizované úpravy účinné od 1.9.2011*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. s. 125-130.

²⁸ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní: podle novelizované úpravy účinné od 1.9.2011*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. s. 136.

4.1.3 Zásada legality

Zásada legality je uvedena v § 2 odst. 3 TŘ, přičemž tato zásada udává, že státní zástupce má povinnost zahájit stíhání všech trestných činů, o kterých se dozví, pokud tomu nebrání zákon nebo mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána.²⁹

4.1.4 Zásada oficiality

Tato zásada vyplývá z § 2 odst. 4 TŘ. Jedná se o snahu zajistit co nejrychlejší projednání trestních věcí, avšak s důkladným objasněním konkrétního případu. Je důležité zabránit zbytečným zdržením, ale zároveň by nemělo dojít k přílišnému urychlení trestního řízení na úkor správného objasnění věci.³⁰

4.1.5 Zásada zjištění skutkového stavu věci a zásada vyhledávací

Tyto dvě zásady najdeme v § 2 odst. 5 TŘ. Zásada zjištění skutkového stavu věci má za cíl zajistit pravdivé zjištění skutkového stavu, identifikovat skutečné pachatele a zároveň chránit osoby, proti kterým není žádný důkaz i jejich vině a jejich lidskou důstojnost. Zásada vyhledávací se vztahuje k procesu shromažďování důkazů. Orgány činné v trestním řízení jsou povinny aktivně vyhledávat a provádět důkazy z vlastní iniciativy. Základní myšlenkou této zásady, která vychází nejen z právní teorie a judikatury, je jasně definovaný postup, který společnost očekává. Je klíčové, aby pachatel činu byl vždy identifikován na základě skutkového stavu věci. Očekává se aktivita ze strany státního zástupce, který má povinnost prokázat vinu obviněného, a současně má soud povinnost doplnit důkazní materiál.³¹

4.1.6 Zásada volného hodnocení důkazů

Tato zásada vychází z § 2 odst. 6 TŘ, který říká, že orgány činné v trestním řízení jsou povinny řádně zdůvodnit své posouzení důkazů, aby bylo možné jejich přezkoumání. Jejich hodnocení není pro ostatní orgány trestního řízení závazné.³²

²⁹ Ustanovení § 2 odstavec 3 zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů.

³⁰ JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní: podle novelizované úpravy účinné od 1.9.2011*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. s.139-140.

³¹ ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. s. 56.

³² JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní: podle novelizované úpravy účinné od 1.9.2011*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. s.156-158.

4.1.7 Zásada zajištění práv na obhajobu

Tato zásada se nachází v § 2 odst. 13 TR. Uvedená zásada se skládá z dvou hlavních složek. První je materiální obhajoba, která zahrnuje právo obviněného se sám hájit a požadavek, aby orgány činné v trestním řízení pečlivě objasňovaly skutečnosti. Tato složka zahrnuje i svědectví, která mohou být jak v prospěch, tak proti obviněnému. Další složkou je formální obhajoba, která zahrnuje právo obviněného na volbu obhájce a právo na bezplatnou právní pomoc. Právo na samostatnou obhajobu umožňuje obviněnému vyjádřit se ke všem skutečnostem, které jsou mu předkládány jako vina, provádět důkazy a argumenty ve svůj prospěch a navrhnout opravné prostředky. Existuje však výjimka, kdy obviněný nemůže svého obhájce instruovat ohledně toho, jak odpovědět na již vyřčenou otázku. Právo poskytnutí právní pomoci bez úplaty skrze obhájce zajišťuje, že všichni mají nárok na obhajobu bez ohledu na svůj finanční stav, s možností ustanovení obhájce bezplatně nebo za menší odměnu.³³

4.2 Vybrané základní zásady trestního řízení ve Slovenské republice

4.2.1 Zásada stíhání pouze ze zákonných důvodů a zákonným způsobem

Tato zásada je ukotvena v § 2 odst. 1 TP a je to nejdůležitější zásada trestního práva hmotného. Tato zásada je procesním doplňkem hmotněprávní zásady „*nullum crimen sine lege*“, tj. žádný zločin bez zákona. Jako důvod pro trestní stíhání lze použít pouze důvodné podezření ze spáchání trestného činu. Proto musí orgány činné v trestním řízení a soudy zjistit skutečný stav věci a pachatele spravedlivě potrestat. Totéž platí i pro usnesení o vznesení obvinění, jehož podmínky jsou stanoveny trestným poriadkem, konkrétně v § 206 odst. 1. Pokud dojde k porušení této zásady, považuje se to za velmi podstatnou vadu důkazního řízení, v důsledku čehož je pak takový důkaz absolutně neúčinný a nelze k němu v řízení a při rozhodování přihlížet. To znamená, že pokud byl důkaz získán v rozporu se zákonem, tj. byla porušena zásada stíhání jen ze zákonných důvodů a zákonným způsobem, nelze k němu přihlížet a ostatní důkazy nepostačují k uznání viny obviněného, pak musí být trestní stíhání proti takovému obviněnému v přípravném řízení zastaveno podle § 215 odst. 1 písm. a) nebo c) TP. V průběhu trestního stíhání musí být dodržen postup stanovený trestním řádem. Tato zásada chrání osoby, které jsou trestně stíhány, jakož i osoby, které jsou účastníky trestního řízení, před nezákonnými zásahy do jejich práv a právem chráněných zájmů. Rovněž platí, že osobě,

³³ CHMELÍK, J. a kol. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 75-76.

kteřá se dopustila závažného porušení lidských práv a svobod, nelze upřít záruky, které poskytuje zásada trestního stíhání pouze ze zákonných důvodů.³⁴

4.2.2 Zásada zabezpečení práva na obhajobu

Tato zásada nacházející se v § 2 odst. 9 TP má zvláštní postavení, zaručuje obviněnému právo bránit se proti obvinění. Uplatnění zásady zaručující právo na obhajobu je předpokladem úspěšného soudního řízení. Právo osoby, proti níž je vedeno trestní stíhání, na obhajobu zahrnuje souhrn práv na vedení obhajoby proti obvinění vznesenému proti ní. Toto právo zahrnuje právo na osobní obhajobu, právo obviněného vědět, za co mu je kladena vina, právo obviněného žádat, aby v průběhu trestního řízení byly zjištěny všechny okolnosti, které by pro něj byly příznivé, právo si zvolit obhájce.³⁵

4.2.3 Zásada oficiality

Zásada oficiality je upravená v znění § 2 odst. 6 TP. Orgány činné v trestním řízení a soudy vedou trestní stíhání v souladu se zákonem a z úřední povinnosti. To znamená, že jednotlivé úkony trestního řízení provádějí iniciativně. Musí provádět procesní úkony vždy, když jsou pro to splněny zákonné podmínky, a nesmí od nich upustit na žádost stran nebo jiných účastníků řízení. Hlavním smyslem této zásady je, že všechny úkony, které přispívají k úspěšnému vedení trestního řízení, musí být prováděny z úřední povinnosti. Úspěšné ukončení trestního řízení může spočívat ve zproštění obžaloby nebo odsouzení obžalovaného, zastavení trestního stíhání, smírném urovnání nebo jiném konečném rozhodnutí. Tato zásada oficiality se vztahuje jak na orgány činné v trestním řízení, tak na soud.³⁶ Pro policisty je zdůrazněna např. v § 201 odst. 2 TP, podle něhož *„Policajt postupuje vo vyšetrovaní alebo v skrátrenom vyšetrovaní tak, aby čo najrýchlejšie zadovážil podklady na objasnenie skutku v rozsahu potrebnom na posúdenie prípadu a zistenie páchatela trestného činu.“*³⁷

4.2.4 Zásada legality

Tato zásada legality se nachází v § 2 odst. 5 TP je důsledkem uplatňování zásady oficiality, definuje, že prokurátor zastupující stát v trestním řízení je povinen stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví, přijmout všechny podněty k trestnímu stíhání

³⁴ ROMŽA, S. *Koncepcia prípravného konania*. Brno: Tribun EU, 2010. s. 65.

³⁵ ROMŽA, S. *Koncepcia prípravného konania*. Brno: Tribun EU, 2010. s. 67.

³⁶ KOLEKTIV AUTOROV. *Trestný poriadok s rozsiahlym komentárom a judikatúrou*. 4 doplnené vyd. Bratislava: Nová práca, 2010. s. 325.

³⁷ Ustanovení § 201 odstavec 2 zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok.

a zahájit řízení ve věci. Je rovněž povinen přijímat opatření z vlastního podnětu. Podle této zásady je prokurátor povinen v rámci dozoru nad dodržováním zákona (tato povinnost vyplývá z § 230 odst. 1 TP) dbát na to, aby přípravné řízení (řízení předcházející podání obžaloby nebo návrhu na schválení dohody o vině a trestu a přijetí trestu) probíhalo v souladu s trestným poriadkem, aby byl naplněn i účel zákona uvedený v § 1 TP.³⁸

4.2.5 Zásada vyhledávací

Zásada vyhledávací se nachází v § 2 odst. 10 TP konkretizuje zásadu oficiality, pokud jde o důkazní řízení. Dokazování je proces sestávající z řady fází, úkonů a operací, který je upraven zákonem a v němž orgány činné v trestním řízení, soudy a další osoby získávají a ověřují poznatky o skutečnostech důležitých pro rozhodování o dalších krocích, tedy i pro rozhodování o vině a trestu. Předmětná zásada se týká povinnosti orgánů činných v trestním řízení řádně zjistit skutkový stav věci, přičemž jednají z úřední povinnosti a jsou povinny přistupovat ke zjišťování skutečností a okolností svědčících jak v neprospěch, tak ve prospěch obviněného, aby soud mohl spravedlivě rozhodnout. Právo provádět důkazy náleží i účastníkům řízení, zejména obviněnému a poškozenému, kteří toto právo na rozdíl od orgánů činných v trestním řízení neodvozuji ze zásady oficiality.³⁹

4.2.6 Zásada volného hodnocení důkazů

Tato zásada se nachází v § 2 odst. 12 TP, význam této zásady spočívá v tom, že důkazy potřebné k prokázání dokazovaných skutečností a k určení jejich věrohodnosti nejsou vymezeny pravidly v trestnom poriadku, orgány činné v trestním řízení a soudy hodnotí důkazy podle svého přesvědčení. Zásada volného hodnocení důkazů znamená, že orgány činné v trestním řízení a soud hodnotí důkazy jednotlivě, ale i ve vzájemné souvislosti. Stejně důsledně hodnotí důkazy ve prospěch i v neprospěch obviněného. Orgány činné v trestním řízení i soud hodnotí důkazy na základě vlastních znalostí, svědomí, přesvědčení a vzdělání.⁴⁰

³⁸ MINÁRIK, Š. a kol. 2010. *Trestný poriadok. Stručný komentár*. 2. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2010. s. 29-30.

³⁹ BLAŽEK, R. Teória dokazovania a jej odraz v ustanoveniach Trestného poriadku. In: *Právny obzor*. 2008, roč. 91, č. 3, s. 217.

⁴⁰ MINÁRIK, Š. a kol. 2010. *Trestný poriadok. Stručný komentár*. 2. vyd. Bratislava : Iura Edition, 2010. s. 39.

4.2.7 Zásada presumpce nevinoty

Zásada presumpce nevinoty je zakotvena v § 2 odst. 4 TP. V současném trestním řízení je zásada presumpce nevinoty považována za jednu z nejdůležitějších zásad, na nichž je celý proces založen. Tato zásada se odráží v mnoha důležitých pramenech práva. Presumpce nevinoty je vyjádřena v Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, Listině základních práv a svobod, Všeobecné deklaraci lidských práv a samozřejmě v Ústavě Slovenské republiky a znamená, že nikdo nemůže být označován za vinného, dokud tuto vinu nevysloví soud.⁴¹

4.3 Komparace vybraných zásad trestního řízení mezi Českou republikou a Slovenskou republikou

Trestní řády České republiky a Slovenské republiky mají společný historický základ, přesto se od rozdělení Československa v roce 1993 jejich právní úpravy postupně vyvíjely samostatně. Jelikož si obě země zachovaly podobný základní systém trestního řízení, nelze mezi nimi nalézt významné odlišnosti v jednotlivých procesních zásadách. Tato podkapitola porovnává zásady trestního řízení tak, jak jsou definovány v Trestním řádu České republiky a Trestním poriadku Slovenské republiky.

Zásada řádného zákonného procesu

Vzhledem k tomu, že oba právní systémy vycházejí ze stejného historického základu a sdílejí hodnoty právního státu, nejsou mezi Českou republikou a Slovenskou republikou zásadní rozdíly v chápání a aplikaci zásady zákonnosti. Oba státy kladou důraz na dodržování ústavních práv a na spravedlivý proces. Menší odlišnosti mohou existovat v konkrétních procesních postupech nebo ve výkladu jednotlivých ustanovení, ale základní princip zůstává stejný.

Zásada presumpce nevinoty

Mezi Českou republikou a Slovenskou republikou nejsou zásadní rozdíly v chápání a aplikaci zásady presumpce nevinoty. Oba státy vycházejí ze stejných mezinárodních standardů a ústavních principů. Zásada je formulována podobně v obou právních řádech a oba státy kladou důraz na její dodržování v praxi.

⁴¹ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. 2. přeprac. vyd. Bratislava: IuraEdition, 2010. s. 84.

Zásada legality a oficiality

Mezi právními úpravami České republiky a Slovenské republiky neexistují zásadní rozdíly v pojetí zásady legality a oficiality. Obě země vycházejí ze stejných základů kontinentálního práva. Shodně zakotvují povinnost státního zástupce potažmo prokurátora stíhat trestné činy, postupovat z úřední povinnosti a současně umožňují zákonné výjimky z této povinnosti.

Zásada vyhledávací

Z výše uvedeného zjištění nevyplývají žádné zásadní rozdíly v pojetí vyhledávací zásady mezi Českou republikou a Slovenskou republikou. Obě země kladou důraz na povinnost orgánů činných v trestním řízení aktivně vyhledávat důkazy a objasňovat všechny okolnosti případu, a to jak v neprospěch, tak i ve prospěch obviněného.

Zásada volného hodnocení důkazů

Obě země zdůrazňují, že orgány činné v trestním řízení nejsou vázány formálními pravidly, ale musí hodnotit důkazy na základě svého vnitřního přesvědčení a pečlivého uvážení všech okolností případu. V obou zemích je také zdůrazněno, že hodnocení důkazů musí být objektivní, zákonné a nesmí být založeno na libovůli.

Zásada zajištění práv na obhajobu

S ohledem na společné právní dědictví a sdílené ústavní hodnoty se právní úprava zajištění práv na obhajobu v České republice a Slovenské republice výrazně neliší. Oba státy garantují obviněným rovné možnosti obhajoby a důsledně dbají na spravedlivý proces. Přestože mohou existovat rozdíly v některých procesních postupech či interpretaci konkrétních pravidel, základní zásady ochrany práv obhajoby zůstávají v obou systémech zachovány.

5 Průběh přípravného řízení trestního v České republice a odlišnosti Slovenské republiky

Mohlo by se zdát, že česká a slovenská legislativa jsou odlišné, ale až na drobné rozdíly jsou si docela podobné. Rekodifikovaný slovenský trestný poriadok sice zavádí nové instituty, které v české právní úpravě chybí, ale většina z nich je obsahově shodná a liší se pouze terminologií.

5.1 Přípravné řízení v České republice

Primárním cílem přípravného řízení je rychle reagovat na jednání vykazující znaky trestného činu. Přípravné řízení dělíme na fázi prověřování, která začíná zahájením úkonů trestního řízení dle § 158 odst. 3 TŘ a fázi vyšetřování, která přímo navazuje na fázi prověřování a začíná usnesením o zahájení trestního stíhání dle § 160 TŘ. Hlavním úkolem prověřování je stanovit, zda se skutečně stal trestný čin, identifikovat pachatele, provést neodkladné a neopakovatelné úkony a zajistit potřebné důkazy pro další fáze trestního řízení a to vyšetřování, odložení věci, dočasné odložení trestního stíhání, odevzdání věci jinému příslušnému orgánu. Jak je výše uvedeno fáze vyšetřování začíná okamžikem doručení usnesení o zahájení trestního stíhání, čímž se osoba, proti níž se řízení vede stává obviněným a končí rozhodnutím státního zástupce o podání obžaloby, návrhem na schválení dohody o vině a trestu, postoupením věci jinému orgánu, podmíněném odložení návrhu na potrestání, podmíněném zastavení trestního stíhání, narovnáním nebo zastavením trestního stíhání. Fáze vyšetřování nastane v případě, že během prověřování došel policejní orgán k tomu, že se trestný čin skutečně stal a že jej spáchala určitá osoba. Obviněný následně může využít jeho procesních práv jako je například přítomnost jeho obhájce při všech vyšetřovacích úkonech. Pokud je policejní orgán přesvědčen, že vyšetřování je ukončené a jeho výsledky jsou dostatečné pro podání obžaloby, obviněnému a jeho obhájci poskytne přiměřenou dobu k prozkoumání spisů a k navržení případných dodatků k doplnění vyšetřování. Přípravné řízení má za cíl připravit podklady pro státního zástupce, aby mohl rozhodnout o dalším postupu, obvykle tím, že podá obžalobu. Kromě toho přípravné řízení připravuje i prostředí pro hlavní líčení, které čerpá z informací a důkazů shromážděných během přípravného řízení.⁴²

Přípravné řízení má několik klíčových funkcí. Za prvé, má funkci vyhledávací, která spočívá v shromažďování důkazů potřebných pro budoucí hlavní líčení před

⁴² JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 421.

soudem. Tento proces zahrnuje zajišťování důkazů, které buď potvrzují vinu, nebo nevinu osoby. Dále má funkci zajišťovací, která zajišťuje, že důkazy byly zajištěny v souladu s trestním řádem a budou před soudem předloženy tak, aby nedošlo k jejich zmaření nebo poškození, což by mohlo snížit jejich hodnotu. Další funkcí je filtrační, která slouží k určení, které případy budou postaveny před soud na základě dostatečných důkazů a podezření ze spáchání trestného činu, nebo se nebude jednat o trestný čin ale například o přestupek a policejní orgán odevzdá věc příslušnému orgánu k dalšímu projednání anebo ve věci nebude protiprávní jednání spatřeno vůbec a policejní orgán věc odloží. Nakonec, existuje i funkce odklonná, která umožňuje řešení sporů mimo soudní řízení, zejména v případech méně závažných trestných činů, kde je možné dosáhnout dohody mezi stranami a urovnání škody bez nutnosti předvolání před soud.⁴³

Vzhledem k obavám ze zmaření přípravného řízení se toto stadium koná neveřejně. Avšak právě kvůli tomu je klíčové zajistit pečlivý dohled nad jeho průběhem. Tento dohled vykonává státní zástupce, který má na starosti dohled nad celým průběhem řízení. Je jeho povinností vydávat příkazy a udělovat povolení k provedení různých úkonů. Může dokonce osobně provádět jednotlivé kroky. Klíčovou postavou z hlediska spravedlnosti v rámci celého přípravného řízení je státní zástupce, a závisí na něm, jak tento proces dospěje ke svému konci a jak bude přípravné řízení dokončeno.⁴⁴

Právě rozhodnutí státního zástupce o podání obžaloby, návrhu na schválení dohody o vině a trestu, postoupení věci jinému orgánu, podmíněném odložení návrhu na potrestání, podmíněném zastavení trestního stíhání, narovnání nebo zastavení trestního stíhání ukončuje fázi přípravného řízení. Toto rozhodnutí má zásadní vliv na další průběh trestního procesu, proto musí být provedeno s pečlivostí, zohledněním všech relevantních faktorů a v souladu se zákonem. Vzhledem k tomu, že výsledek přípravného řízení ovlivňuje celý následující průběh trestního řízení, je klíčové, aby byl proces proveden detailně a důkladně.⁴⁵

5.1.1 Zkrácené přípravné řízení

Zkrácené přípravné řízení konají policejní orgány uvedené v § 12 odst. 2 TŘ za dozoru státního zástupce, který po obdržení zprávy o stavu zkráceného přípravného řízení může rozhodnout několika způsoby například návrhem na potrestání, kdy zbylé možnosti

⁴³ CHMELÍK, J. a kol. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 55-56, 76-77, 291-293.

⁴⁴ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 422.

⁴⁵ NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. s. 292.

jsou uvedeny v § 179c odst. 2 TR. Oproti běžnému přípravnému řízení v průběhu zkráceného přípravného řízení není přítomna fáze vyšetřování, ale probíhá pouze fáze před zahájením trestního stíhání, nazývaná fáze prověřování. Aby mohlo být zkrácené přípravné řízení vedeno je dáno několik podmínek, první je ta, že trestný čin pro který je zkrácené přípravné řízení vedeno musí spadat do příslušnosti okresního soudu prvního stupně a musí se jednat o trestný čin na který zákon stanoví nejvyšší trest odnětí svobody v délce do 5 let. Další podmínkou je, že pachatel musí být přistižen při činu anebo bezprostředně poté. Další podmínkou konání zkráceného přípravného řízení je, že v průběhu prověřování trestního oznámení nebo jiného podnětu k trestnímu stíhání byly zjištěny skutečnosti, jinak odůvodňující zahájení trestního stíhání a lze očekávat, že podezřelého bude možné ve lhůtě uvedené v § 179b odst. 4 TR postavit před soud. Tedy ve lhůtě dvou týdnů. Výhody zkráceného přípravného řízení jsou jak ekonomické, tak časové.⁴⁶

5.2 Odlišnosti přípravného trestního řízení ve Slovenské republice

Jak je výše uvedeno přípravné řízení v České republice začíná sepsáním záznamu o zahájení úkonů trestního řízení, případně provedením neodkladného nebo neopakovatelného úkonu před tímto záznamem. Řízení se od tohoto okamžiku nazývá postup před zahájením trestního stíhání.⁴⁷ Odlišností je, že na Slovensku se však jedná již o druhou fázi, neboť první fáze probíhá od přijetí trestního oznámení a může trvat až 30 dnů, kdy v této fázi mohou být přijata meritorní rozhodnutí. Podle § 199 odst. 1 TP musí policejní orgán nebo prokurátor rozhodnout o zahájení trestního stíhání do 30 dnů od podání trestního oznámení, pokud již tak nerozhodne bezodkladně z důvodu nutnosti doplnění oznámení.⁴⁸ Český trestní řád v § 158 odst. 1 žádnou takovou lhůtu nestanoví, což je podstatný rozdíl oproti Slovenské republice. V témže ustanovení v druhém odstavci pouze uvádí povinnost policejního orgánu nebo státního zástupce informovat oznamovatele o přijatých opatřeních, a to do jednoho měsíce od oznámení, pokud o to oznamovatel požádá.

Přípravné řízení na Slovensku a v České republice probíhá ve dvou formách, z nichž první se nazývá totožně vyšetřování, druhou formou je ve Slovenské republice zkrácené vyšetřování, kterému v České republice odpovídá zkrácené přípravné řízení.

⁴⁶ CHMELÍK, J. a kol. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. s. 292-293.

⁴⁷ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. s. 421.

⁴⁸ PERHÁCS, Z. Začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia. In: *Justičná revue*. 2007, roč. 59, č. 11, s. 1402.

Oba trestní řády znají také zvláštní třetí formu zkráceného přípravného řízení (vyšetřování) v případě zadrženého podezřelého předaného státnímu zástupci (§ 179e TŘ, § 204 TP). Výše uvedené se liší pouze jinou terminologií, kdy podstata věci zůstává totožná.

Na rozdíl od české právní úpravy může podle slovenského trestného poriadku prokurátor nebo policejní orgán odmítnout podání trestního oznámení (§ 197 odst. 1 písm. d) TP).⁴⁹ Český trestní řád takové odmítnutí neumožňuje, policejní orgán ani státní zástupce nemohou ze zákona trestní oznámení odmítnout. To podle názoru autora vede k přetěžování orgánů činných v trestním řízení, zejména policejních orgánů, a to z toho důvodu, že pokud je podáno trestní oznámení (resp. jde o oznámení, jehož obsah nasvědčuje tomu, že jde o trestní oznámení), je nezbytné, aby tyto orgány provedly všechna potřebná šetření a opatření podle § 158 odst. 1 TŘ.

Usnesení o zahájení trestního stíhání na Slovensku (§ 199 TP) obsahově ve větší míře odpovídá českému záznamu o zahájení trestního řízení (§ 158 odst. 3 TŘ), neboť obsahuje výrok a odůvodnění, rozdíl je v poučení, jelikož v záznamu o zahájení trestního řízení poučení chybí, jelikož jde pouze o záznam, přičemž na Slovensku se jedná o usnesení, tedy se na konci nachází poučení o možnosti proti němu podat stížnost a to do 3 dnů od doručení usnesení. Rovněž úprava zahájení v případě prodlení s provedením neodkladných a neopakovatelných úkonů je shodná a shodná je i lhůta 48 hodin k vyrozumění státního zástupce.

Zahájení trestního stíhání podle českého práva (§ 160 odst. 1 TŘ) odpovídá na Slovensku vznesení obvinění podle § 206 TP.

5.2.1 Lhůty pro ukončení prověřování

Český trestní řád stanoví tři lhůty pro ukončení prověřování dle § 167 TŘ. První z nich činí 2 měsíce ve věci v působnosti samosoudce, jestliže nejde o zkrácené přípravné řízení, druhá tři měsíce ve věci v působnosti okresního soudu a třetí do 6 měsíců v případě, že věc spadá do příslušnosti krajského soudu, který rozhoduje v prvním stupni. Lhůta pro ukončení prověřování v rámci trestního řízení začíná běžet dnem, kdy byl přijat podnět k zahájení trestního stíhání, nejčastěji dnem obdržení trestního oznámení. Pokud policejní orgán potřebuje více času, než stanoví zákon, musí státnímu zástupci písemně objasnit důvody, proč prověřování nebylo možné dokončit v zákonné lhůtě.

⁴⁹ IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. 2. přeprac. vyd. Bratislava: IuraEdition, 2010. s. 553.

V odůvodnění uvede seznam úkonů, které je nutné ještě provést, a navrhne odpovídající prodloužení lhůty. Státní zástupce má pravomoc nařídit omezení některých úkonů a může rovněž upravit délku navržené lhůty, kterou policejní orgán považuje za nezbytnou.⁵⁰

Naopak Slovenský TP obsahuje pouze dvě lhůty pro ukončení vyšetřování. Objevují se pouze v § 209 odst. 2 TP, který stanoví, že vyšetřování zvláště závažných zločinů musí být ukončeno do 6 měsíců od podání obžaloby a u ostatních případů do 4 měsíců.

⁵⁰ JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.3.2018*. 5. přeprac. vyd. Praha: Leges, 2018. s. 507-509.

6 Posouzení využitelnosti právní úpravy Slovenské republiky na konkrétních případech v České republice

6.1 Příklad č. 1

Dne 10. března 2024 v dopoledních hodinách došlo v obchodě s elektronikou „TechStore“, který se nachází v centru Brna, ke krádeži elektronických zařízení v celkové hodnotě přibližně 1000 eur (cca 25 000 Kč). Neznámý pachatel vstoupil do prodejny krátce po jejím otevření a choval se nenápadně, aby nevzbudil pozornost prodavačů ani ostatních zákazníků. Po krátkém procházení mezi regály se zastavil u sekce s audio technikou, kde si vyhlédl několik hodnotných produktů. Využil okamžiku, kdy byl prodavač zaneprázdněn obsluhou jiného zákazníka, a rychlým, ale nenápadným pohybem si do tašky vložil bezdrátová sluchátka značky Apple AirPods Max v hodnotě 16 000 Kč, přenosný reproduktor JBL Boombbox 3 za 8 000 Kč a nabíjecí stanici pro mobilní zařízení v ceně 1 000 Kč. Poté, co si zboží присvojil, se neprodleně vydal k východu a svižným krokem opustil prodejnu, aniž by prošel pokladnou nebo jakýmkoli způsobem projevil úmysl za zboží zaplatit.

Celý incident byl zachycen bezpečnostními kamerami, které monitorují prostor prodejny, včetně vstupu a výstupu zákazníků. Pachatel při manipulaci se zbožím zanechal na regálu a obalech některých produktů otisky prstů, které mohou posloužit jako důkaz při jeho ztotožnění. Kromě kamerových záznamů byl na místě přítomen také svědek – jiný zákazník prodejny, který si pachatele všiml a později poskytl jeho podrobný popis policii.

6.1.1 Řešení dle slovenské právní úpravy

Po zjištění skutku by nejprve došlo k oznámení trestného činu na příslušný útvar policie. Podle zásady oficiality by měl policajt, konat z úřední povinnosti, tedy je povinen přijmout oznámení o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu. Toto oznámení může učinit poškozený (v tomto případě majitel či zaměstnanec obchodu), svědek nebo jakákoli jiná osoba, která má o trestném činu informace. Po přijetí oznámení policajt provede neodkladné a neopakovatelné úkony nezbytné k objasnění skutku. V rámci těchto úkonů policie zajistí dostupné důkazy, zejména kamerové záznamy z prodejny podle § 210 TP, provede ohledání místa činu podle § 154 odst. 1 TP, zajistí

daktyloskopické stopy na místě činu podle § 155 TP a vyslechne svědka, který pachatele viděl podle § 127 odst. 1 TP.

Tyto úkony policie provádí bez zbytečného odkladu ihned po oznámení skutku. Pokud policajt zjistí, že jsou dostatečně odůvodněny závěry o spáchání trestného činu, vydá bezodkladně usnesení o zahájení trestního stíhání podle § 199 odst. 1 TP. Toto usnesení musí obsahovat zákonné náležitosti uvedené v § 199 odst. 3 TP, zejména popis skutku s uvedením právní kvalifikace (v tomto případě půjde o přečin krádeže dle § 212 odst. 1 slovenského Trestního zákona č. 300/2005 Z. z.). Po zahájení trestního stíhání policajt pokračuje v dokazování. V rámci dokazování může být nařízena expertiza daktyloskopických stop (§ 142 odst. 1 TP), aby bylo možné identifikovat pachatele podle otisků prstů zajištěných na místě činu.

Jakmile se podaří pachatele identifikovat (například díky kamerovým záznamům, výpovědi svědka či daktyloskopickému posudku), policajt vydá usnesení o vznesení obvinění vůči konkrétní osobě dle § 206 odst. 1 TP. Obviněný musí být následně vyslechnut podle § 121 odst. 1 TP. Policie pak pokračuje ve shromažďování dalších důkazů potřebných k objasnění skutku a prokázání viny obviněného. Dle § 208 odst. 1 TP je policajt povinen skončit zkrácené vyšetřování nejpozději do dvou měsíců od vznesení obvinění, tuto lhůtu může státní zástupce prodloužit až na šest měsíců. Po skončení zkráceného vyšetřování policajt umožní obviněnému a jeho obhájci prostudovat spis podle § 208 odst. 1 TP. Pokud policajt shledá vyšetřování za ukončené a důkazy za dostatečné k podání obžaloby, předloží spis spolu s návrhem na podání obžaloby prokurátorovi dle § 209 odst. 1 TP. Prokurátor následně přezkoumá spisový materiál a rozhodne o dalším postupu, zda podá obžalobu k soudu podle § 234 odst. 1 TP, věc postoupí jinému orgánu, zastaví trestní stíhání nebo vrátí věc policii k doplnění vyšetřování (§§ 215–216 TP).

6.1.2 Řešení dle české právní úpravy

Po zjištění skutku by nejprve došlo k oznámení trestného činu na příslušný útvar Policie ČR. Podle § 158 odst. 1 TŘ je policejní orgán povinen přijmout oznámení o skutečnostech nasvědčujících spáchání trestného činu a neprodleně zahájit prověřování. Toto oznámení by v tomto případě mohl podat zástupce obchodu nebo svědek, který byl u incidentu přítomen. Po přijetí oznámení by policejní orgán provedl prvotní úkony nezbytné k objasnění skutku dle § 158 odst. 3 TŘ. Tyto úkony by zahrnovaly ohledání místa činu dle § 104a TŘ, zajištění kamerových záznamů dle § 78 TŘ, zajištění

daktyloskopických stop dle § 105 TŘ a vyslechnutí svědků dle § 101 TŘ. Tyto kroky by proběhly bez zbytečného odkladu.

V tomto případě by se jednalo o trestný čin krádeže dle § 205 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších právních předpisů (dále jen „trestní zákoník“ nebo „TZ“). Pokud by se podařilo pachatele identifikovat, policejní orgán by vypracoval usnesení o zahájení trestního stíhání, ve kterém by podezřelému sdělil, z čeho je obviněn podle § 160 odst. 1 TŘ a obviněný by musel být vyslechnut dle § 92 TŘ. Po skončení vyšetřování je policejní orgán povinen umožnit obviněnému a jeho obhájci prostudovat spis dle § 166 TŘ a obviněný má právo navrhnout doplnění vyšetřování. Následně policejní orgán předloží spis státnímu zástupci s návrhem na podání obžaloby dle § 166 odst. 1 TŘ.

Státní zástupce poté přezkoumá spis a rozhodne, zda podá obžalobu, návrh na schválení dohody o vině a trestu, postoupí věc jinému orgánu, podmíněně odloží návrh na potrestání, podmíněně zastaví trestní stíhání, zastaví trestní stíhání, dojde k narovnání nebo vrátí věc policii k doplnění vyšetřování (§ 172 TŘ).

Vzhledem k tomu, že jde o přečin s nižší trestní sazbou, lze předpokládat, že by bylo vedeno zkrácené přípravné řízení dle § 179a TŘ. Toto řízení se uplatní, pokud je pachatel přistižen při činu nebo bezprostředně poté, případně pokud lze skutkový stav spolehlivě objasnit a pachatele je možné ve lhůtě dle § 179b odst. 4 TŘ postavit před soud. Policie je v takovém případě povinna odevzdat věc státnímu zástupci nejpozději do dvou týdnů od sdělení podezření osobě dle § 179c odst. 1 TŘ. Při předání věci sepíše policejní orgán zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení, ve které uvede důkazy, které svědčí o spáchání trestného činu. Státní zástupce poté přezkoumá spis a zprávu o výsledku zkráceného přípravného řízení, a pokud shledá, že jsou splněny podmínky pro podání návrhu na potrestání, podá jej k soudu dle § 179d odst. 1 TŘ. V opačném případě může věc vrátit k doplnění nebo rozhodnout o jiném opatření, například zastavení trestního řízení dle § 172 TŘ.

6.1.3 Posouzení využitelnosti slovenské právní úpravy na tomto případě

Mezi slovenskou a českou právní úpravou v uvedeném příkladu existují určité odlišnosti, přestože základní postup při řešení trestného činu je velmi podobný. Odlišnost spočívá v lhůtách pro vyřízení zkráceného řízení. Na Slovensku musí být zkrácené vyšetřování ukončeno do dvou měsíců od vznesení obvinění, přičemž tuto lhůtu může

prokurátor prodloužit až na šest měsíců. V České republice je při zkráceném přípravném řízení stanovena lhůta pro odevzdání věci státnímu zástupci na dva týdny od sdělení podezření osobě, přičemž tato lhůta lze prodloužit o 10 dní, přičemž celková lhůta pro ukončení zkráceného řízení činí dva měsíce od přijetí oznámení.

Zde se jedná o poměrně jednoduchý skutek, tedy je dle názoru autora lhůta 14 dnů na zkrácené přípravné řízení dostačující, avšak u složitějšího skutku by právní úprava Slovenské republiky ohledně lhůty na zkrácené vyšetřování, která činí 2 měsíce mohla být pro orgány činné v trestním řízení přínosem a to například u nutnosti zajištění specifických znaleckých posudků, u kterých si znalci často stanovují delší lhůty a na základě toho nelze konat zkrácené přípravné řízení a skutek musí být postoupen do vyšetřování.

6.2 Příklad č. 2

Trestní oznámení pro podezření z trestného činu nebezpečného pronásledování podle § 354 TZ., které učinila paní Zuzana na okresní státní zastupitelství Plzeň – sever: Tímto podávám trestní oznámení na pana Martina pro podezření ze spáchání trestného činu nebezpečného pronásledování podle § 354 TZ., kterého se podle mého názoru dopustil dlouhodobým obtěžováním a sledováním nebezpečného pronásledování podle § 354 TZ., kterého se měl dopustit dlouhodobým obtěžováním a sledováním. S Martinem jsem byla ve vztahu po dobu dvou let. Tento vztah skončil před třemi měsíci z mé iniciativy. Po rozchodu mě Martin opakovaně kontaktoval a jeho chování postupem času přerostlo do formy, kterou vnímám jako pronásledování a obtěžování. po dobu dvou let. Tento vztah skončil před třemi měsíci z mé iniciativy. Po rozchodu mě začal Martin opakovaně kontaktovat a jeho chování postupem času přerostlo do formy, kterou vnímám jako pronásledování a obtěžování. Krátce po rozchodu mě Martin začal kontaktovat prostřednictvím sociálních sítí Facebook a Instagram. Během prvního měsíce mně zaslal přibližně 10 zpráv týdně, v nichž se omlouval, vyjadřoval lítost a žádal druhou šanci. Ve druhém měsíci se frekvence snížila na 5-7 zpráv týdně, ale jejich obsah se stal emotivnějším, zahrnoval věty typu: „Jak můžeš být tak chladná?“ nebo „Jestli mě budeš dál ignorovat, nevím, co udělám.“ Ve třetím měsíci mi napsal asi 5 zpráv, včetně zmínky: „Měl bych přijít k tobě domů a promluvit si jako dospělí.“ Martina jsem zahlédla třikrát před svým domem. Poprvé asi měsíc po rozchodu stál na chodníku naproti mému domu asi 15 minut. Podruhé jsem ho zahlédla o dva týdny později poblíž domu s mobilním telefonem v ruce. Potřetí se nacházel přímo u mého plotu, kde zůstal asi 5 minut. Během

prvního měsíce po rozchodu mi také dvakrát telefonoval. Když jsem hovor nepřijala, zaslal mi zprávu s dotazem, proč s ním nechci mluvit. Cítím se psychicky vyčerpaná a bojím se chodit sama ven, zejména večer. Ačkoliv mi Martin nikdy přímo nevyhrožoval fyzickým násilím. Na základě uvedených skutečností žádám o prošetření tohoto jednání a podniknutí odpovídajících právních kroků.

6.2.1 Řešení dle slovenské právní úpravy

Po obdržení trestního oznámení od paní Zuzany prokurátor přezkoumává veškeré předložené důkazy a vyslechl oznamovatelku. Následně provádí analýzu jednotlivých aspektů případu, aby posuzoval, zda Martin naplnil skutkovou podstatu trestného činu nebezpečného pronásledování dle § 360a Trestného zákona. Při hodnocení elektronické komunikace mezi Martinem a Zuzanou prokurátor zjišťuje, že zprávy od Martina obsahovaly prosby o obnovení vztahu, omluvy a emotivní vyjádření, avšak neobsahovaly žádné výhrůžky fyzickým násilím, zastrašování či jiné formy nátlaku. I když byly tyto zprávy pro oznamovatelku nepříjemné, nelze je samy o sobě považovat za protiprávní jednání naplňující znaky trestného činu. Dále prokurátor posuzuje tvrzený výskyt Martina před domem Zuzany. Oznamovatelka uvedla, že jej zahlédla před svým domem třikrát, avšak nepředložila žádné fotografie, videozáznamy ani svědectví třetích osob, které by jeho přítomnost a možné sledování potvrdily. Bez těchto objektivních důkazů nelze s jistotou stanovit, že se jednalo o pronásledování ve smyslu trestního práva. Prokurátor také vyhodnocuje dopad Martinova chování na oznamovatelku. Ačkoliv Zuzana popsala, že se kvůli situaci cítí psychicky vyčerpaná a bojí se chodit sama ven, nepředložila lékařské potvrzení o stresu nebo úzkosti, které by doložilo psychickou újmu způsobenou jednáním Martina.

Na základě právního posouzení podle § 360a Trestného zákona prokurátor dospívá k závěru, že skutková podstata nebezpečného pronásledování není naplněna. Pro toto ustanovení je nutné systematické a dlouhodobé jednání, které vyvolává důvodnou obavu o život nebo zdraví oběti, případně jejich blízkých, a závažně narušuje její každodenní život. V případě Martina bylo sice jednání opakované, avšak nebylo natolik systematické a intenzivní, aby naplnilo všechny znaky tohoto trestného činu. Zprávy na sociálních sítích, ač emotivní, neobsahovaly prvky vyhrožování nebo zastrašování.

Samotná skutečnost, že Martin vyjadřoval touhu obnovit vztah a sděloval své emoce, nenaplnuje skutkovou podstatu trestného činu. Stejně tak jeho přítomnost před domem Zuzany není dostatečně doložena tak, aby ji bylo možno vyhodnotit jako

pronásledování. Na základě uvedených skutečností a ve smyslu § 197 odst. 1 písm. d) TP prokurátor rozhoduje odmítnout trestní oznámení. Důvodem tohoto rozhodnutí je skutečnost, že jednání Martina nesplňuje zákonné znaky trestného činu, neboť nebyla prokázána systematicčnost, dlouhodobost ani intenzita jeho chování v míře, která by vyvolala důvodnou obavu o život či zdraví oznamovatelky.

Zjištěné skutečnosti nasvědčují spíše osobnímu sporu mezi někdejšími partnery, než jednání spadajícímu do oblasti trestního práva. Navíc nebyly předloženy důkazy v podobě svědeckých výpovědí, videozáznamů nebo jiných objektivních prvků, které by potvrzovaly pronásledovací charakter jednání Martina. Absence výhrůžek, fyzického kontaktu či jiných forem zastrašování vede k závěru, že trestní odpovědnost Martina nelze v tomto případě prokázat.

6.2.2 Řešení dle české právní úpravy

Státní zástupce přijímá trestní oznámení od Zuzany, které obsahuje tvrzení o nebezpečném pronásledování podle § 354 TZ a obtěžování ze strany Martina. V oznámení jsou popsány opakované zprávy na sociálních sítích, celkem 20–30 zpráv za tři měsíce, tři výskyty Martina před domem Zuzany a subjektivní obavy oznamovatelky z psychické újmy. Státní zástupce posuzuje, zda oznámení obsahuje skutečnosti nasvědčující spáchání trestného činu podle § 158 odst. 3 trestního řádu. Vzhledem k popsaným skutečnostem nařizuje policejnímu orgánu prověřit oznámení a vydává pokyn k prověření. Policejní orgán zahajuje šetření a věc zaeviduje jako šetření trestného činu nebezpečného pronásledování dle § 158 odst. 1 trestního řádu.

V rámci šetření nejprve vyslechne oznamovatelku Zuzanu dle § 61 zákona o Policii ČR, která podrobně popisuje Martinovo chování, předává kopie zpráv a uvádí okolnosti, za kterých Martina viděla před domem. Policie konstatuje, že Zuzana nemá následně je k podání vysvětlení předvolán Martin, který přiznává, že Zuzanu kontaktoval, ale popisuje to jako snahu o obnovení vztahu. Tvrdí, že jeho výskyty před jejím domem byly náhodné, například během procházek v okolí.

Policie shromažďuje důkazy, zajistí záznamy komunikace na Facebooku a Instagramu a konstatuje, že zprávy neobsahují výhrůžky, ale pouze emotivní prosby. Zároveň ověřuje, zda existují kamerové záznamy z ulice, které by doložily Martinův pohyb v okolí domu Zuzany, avšak takové důkazy nejsou k dispozici. Policie také zjišťuje, že Martin nemá trestní minulost a nikdy fyzicky proti Zuzaně nezasáhl.

Po vyhodnocení důkazů policejní orgán dospívá k závěru, že Martinovo jednání nespĺňuje znaky trestného činu nebezpečného pronásledování podle § 354 TZ. K naplnění skutkové podstaty tohoto trestného činu je nutné systematické a dlouhodobé jednání vyvolávající důvodnou obavu o život nebo zdraví oběti. Martinovy zprávy byly sice opakované, ale neobsahovaly výhrůžky. Zároveň se neprokázalo, že by jeho výskyty před domem měly povahu účelného sledování. Psychická újma Zuzany není doložena lékařskou zprávou.

Na základě těchto zjištění policejní orgán sepíše úřední záznam obsahově podobný usnesení dle § 159a odst. 5 trestního řádu, ve kterém konstatuje, že na základě provedeného šetření podle § 158/1 TŘ nebylo zjištěno trestné či přestupkové jednání. Vzhledem k tomu, že se neprokázaly žádné skutečnosti odůvodňující další postup v rámci trestního řízení, policejnímu orgánu nezbyvá než věc založit "Ad acta". Věc je následně založena do spisového archivu jako uzavřená bez dalšího postupu. Zuzana je písemně informována o rozhodnutí.

6.2.3 Posouzení využitelnosti slovenské právní úpravy na tomto případě

V kontextu tohoto případu by mohla být inspirací slovenská právní úprava, konkrétně možnost odmítnutí trestního oznámení podle § 197 odst. 1 písm. d) TP. Toto ustanovení umožňuje prokurátorovi odmítnout trestní oznámení již v počáteční fázi, pokud je zjevné, že oznámené jednání nenapĺňuje skutkovou podstatu trestného činu. V tomto případě by takový přístup znamenal, že trestní oznámení podané Zuzanou by mohlo být odmítnuto bez nutnosti provádění rozsáhlého šetření, neboť chybí systematické a dlouhodobé jednání podezřelého a neexistují důkazy o zastrašování nebo přímém ohrožení poškozené.

Zavedení podobného mechanismu v České republice by mohlo významně snížit administrativní zátěž orgánů činných v trestním řízení, protože by státní zástupci mohli již v rané fázi rozhodnout o tom, zda oznámení odložit bez nutnosti dalšího šetření. Tento přístup by umožnil soustředit se na závažnější případy, efektivněji alokovat zdroje trestního řízení a zabránit zahajování zbytečných prověřování v případech, kde není reálný základ pro trestní stíhání. Toto ustanovení umožňuje státnímu zástupci odmítnout trestní oznámení již v počáteční fázi, pokud je zjevné, že oznámené jednání nenapĺňuje skutkovou podstatu trestného činu. Takové opatření by mohlo vést k efektivnějšímu využití kapacit orgánu činných v trestním řízení v ČR, neboť by eliminovalo nutnost provádět šetření v případech, které již na první pohled nespĺňují znaky trestného činu.

7 Návrh právní úpravy pro Českou republiku de lege ferenda

Právní úprava trestního řádu v České republice prošla od svého vzniku řadou změn, avšak některé její instituty si zachovaly svou historickou podobu a neodpovídají současným potřebám efektivního trestního řízení. Komparace české a slovenské právní úpravy přípravného řízení dle autora odhalila několik oblastí, v nichž by implementace prvků slovenského systému mohla přispět ke zefektivnění českého trestního procesu. Následující návrhy de lege ferenda vycházejí z analýzy rozdílů v lhůtách pro prověřování, úpravě zkráceného řízení a možnosti odmítnutí trestního oznámení.

7.1 Návrh na úpravu lhůt pro přípravné řízení

Český trestní řád jak je výše uvedeno v současnosti rozlišuje tři lhůty pro ukončení prověřování dle § 167 TŘ: 2 měsíce pro věci v působnosti samosoudce, 3 měsíce pro okresní soudy a 6 měsíců pro krajské soudy. Tato úprava přináší administrativní zátěž a komplikace v praxi, zejména při nutnosti opakovaném prodlužování lhůt u složitějších případech. Slovenský trestný poriadok v § 209 odst. 2 TP stanoví pouze dvě lhůty: 4 měsíce pro běžné trestné činy a 6 měsíců pro zvlášť závažné zločiny. Zavedení dvou lhůt v českém právním řádu by umožnilo flexibilnější přístup. Konkrétně by bylo vhodné sloučit lhůty pro věci v působnosti samosoudce a okresních soudů do jednotné lhůty 4 měsíců a pro krajské soudy lhůtu zachovat. Tato úprava by odpovídala slovenskému modelu a eliminovala by nadbytečnou byrokracii.

7.2 Návrh na úpravu lhůty pro zkrácené přípravné řízení

Zkrácené přípravné řízení podle § 179a–179e TŘ je v České republice limitováno 14 denní lhůtou pro předání věci státnímu zástupci. Tato lhůta se v praxi ukazuje jako nedostatečná pro složitější případy, což vede k častému převádění věcí do standardního vyšetřování. Slovenský TP v § 208 odst. 1 TP umožňuje vedení zkráceného vyšetřování po dobu 2 měsíců s možností prodloužení na 6 měsíců. Implementace obdobné lhůty (např. 2 měsíce s možností prodloužení) by bylo vhodné zvážit, případně umožnit její flexibilnější prodloužení na základě rozhodnutí státního zástupce. Taková úprava by zajistila efektivnější vyřízení složitějších případů v rámci zkráceného řízení a umožnila by orgánům činným v trestním řízení lépe reagovat na konkrétní situace.

7.3 Návrh na zavedení institutu odmítnutí trestního oznámení

Slovenská právní úprava v § 197 odst. 1 písm. d) TP umožňuje prokurátorovi odmítnout trestní oznámení již v počáteční fázi, pokud skutkové okolnosti jednoznačně nenaplňují znaky trestného činu. Český TŘ tuto možnost nezná, každé oznámení musí být formálně prověřeno, což vede k zahlcení orgánů činných v trestním řízení malichernými podněty. Zavedení obdobného institutu do § 158 TŘ by umožnilo státnímu zástupci nebo policejnímu orgánu odmítnout neopodstatněná oznámení bez nutnosti plnohodnotného šetření. Tento postup umožňuje efektivnější využití kapacit orgánů činných v trestním řízení a snížení administrativní zátěže. Zavedení podobného institutu v českém právním řádu by vedlo k optimalizaci trestního procesu a umožnilo by soustředit se na případy, které skutečně vyžadují zásah státního aparátu.

Závěr

Bakalářská práce si kladla za hlavní cíl identifikovat a analyzovat rozdíly v právní úpravě přípravného řízení trestního mezi Českou republikou a Slovenskou republikou. Záměrem autora bylo rovněž posoudit efektivitu a vhodnost jednotlivých úprav v obou zemích s ohledem na jejich zásady, procesní postupy a aplikaci v praxi. Vedlejším cílem pak bylo na konkrétních případech z praxe, vycházejících z vlastní zkušenosti autora jako policisty činného v přípravném řízení, ilustrovat odlišnosti v přístupu k přípravnému řízení a na základě této analýzy navrhnout legislativní změny de lege ferenda pro Českou republiku. Práce dospěla k závěru, že stanovených cílů bylo dosaženo. Byla provedena komparace právních úprav obou zemí, přičemž se autor zaměřil na historický vývoj trestního práva procesního, vymezení základních pojmů relevantních pro přípravné řízení, podrobné srovnání základních zásad trestního řízení a analýzu průběhu přípravného řízení v České republice a na Slovensku.

Z analýzy vyplynulo, že ačkoliv oba právní systémy sdílejí historické kořeny, po rozdělení Československa se jejich úpravy v oblasti přípravného řízení začaly v některých aspektech odlišovat. Klíčové poznatky práce se týkají především odlišností v lhůtách pro prověřování a ve zkráceném přípravném řízení na Slovensku zkráceném vyšetřování, a existence institutu odmítnutí trestního oznámení ve slovenské právní úpravě, který v českém právu absentuje. Na základě rozboru konkrétních případů z policejní praxe autora bylo ilustrováno, jak by odlišné právní úpravy mohly ovlivnit průběh a výsledek trestního řízení v České republice. Například v případě krádeže v obchodě (případ č. 1), by delší lhůta pro zkrácené vyšetřování na Slovensku mohla být přínosná v situacích vyžadujících delší čas na zajištění specifických znaleckých posudků. Naopak v případě podezření z nebezpečného pronásledování (případ č. 2), by možnost odmítnutí trestního oznámení prokurátorem na Slovensku mohla vést k rychlejšímu ukončení řízení, které zjevně nenaplnuje znaky trestného činu, a tím odlehčit české orgány činné v trestním řízení.

Přínos této bakalářské práce autor spatřuje především v systematickém srovnání právní úpravy přípravného řízení mezi Českou republikou a Slovenskou republikou a v identifikaci konkrétních oblastí, kde by česká právní úprava mohla čerpat inspiraci ze slovenského systému. Vlastní postoj autora, založený na teoretických poznatcích a praktických zkušenostech jako policisty, je takový, že zavedení některých prvků

slovenské právní úpravy by mohlo vést ke zvýšení efektivity a spravedlivosti přípravného řízení v České republice.

V závěrečné části práce autor navrhl konkrétní změny de lege ferenda: úpravu lhůt pro přípravné řízení sloučením lhůt pro samosoudce a okresní soudy do jednotné čtyřměsíční lhůty, podobně jako je tomu na Slovensku. Prodloužení lhůty pro zkrácené přípravné řízení s možností flexibilnějšího prodloužení státním zástupcem, inspirováno slovenskou dvouměsíční lhůtou s možností prodloužení. Zavedení institutu odmítnutí trestního oznámení do českého trestního řádu, obdobně jako umožňuje slovenský trestný poriadok, což by mohlo snížit administrativní zátěž a umožnit soustředění na závažnější případy. Autor se domnívá, že tyto návrhy by mohly přispět k optimalizaci českého trestního procesu a k efektivnějšímu využití kapacit orgánů činných v trestním řízení. Tato práce tak může být cenným příspěvkem do diskuse o dalším směřování české právní úpravy trestního řízení.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. BÍLÝ, J., L. *Právní dějiny na území České republiky: vysokoškolská učebnice*. Praha: Linde, 2003. 474 s. ISBN 80-7201-429-3.
2. BLAŽEK, R. Teória dokazovania a jej odraz v ustanoveniach Trestného poriadku. In: *Právny obzor*. 2008, roč. 91, č. 3, s. 217. ISSN 0032-6984.
3. ČENTĚŠ, J. a kol. *Trestné právo procesné*. Všeobecná a osobitná časť. 2. vyd. Šamorín: Heuréka, 2012. 864 s. ISBN 978-80-8912-276-9.
4. FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T. a kol. *Trestní právo procesní*. 6 vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2015. 927 s. ISBN 978-80-7478-750-8.
5. FENYK, J., CÍSAŘOVÁ, D., GŘIVNA, T., KLOUČKOVÁ, S., MANDÁK, V. *Trestní právo procesní*. 7. vyd. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 952 s. ISBN 978-80-7598-306-0.
6. FRANCEK, J. *Velké dějiny země Koruny české*. Praha: Paseka, 2011. 737 s. ISBN 978-80-7432-115-3.
7. CHMELÍK, J. a kol. *Trestní řízení*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2014. 510 s. ISBN 978-80-7380-488-6.
8. IVOR, J. a kol. *Trestné právo procesné*. 2. přeprac. vyd. Bratislava: IuraEdition, 2010. 1049 s. ISBN 978-80-8078-309-9.
9. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 5. vyd. Praha: Linde, 2007. 749 s. ISBN 978-80-7201-630-3.
10. JELÍNEK, J. *Trestní právo procesní: podle novelizované úpravy účinné od 1.9.2011*. 2. vyd. Praha: Leges, 2011. 816 s. ISBN 978-80-87212-92-9.
11. JELÍNEK, J. a kol. *Trestní právo procesní: podle stavu k 1.3.2018*. 5. přeprac. vyd. Praha: Leges, 2018. 864 s. ISBN 978-80-7502-278-3.
12. KALVODOVÁ, V. Rekodifikace českého trestního práva procesního. In: *Sborník příspěvků z mezinárodní konference konané dne 21. listopadu 2000 na Právnické fakultě Masarykovy univerzity v Brně*. Brno: Masarykova univerzita, 2001. s. 163-182. ISBN 80-210-2613-8.
13. KLÁTIK, J. 2007. Úvaha nad cílem rekodifikace slovenského trestního procesu. In: *Debaty mladých právníků*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2007. s. 165-168. ISBN 978-80-244-1925-1.

14. KOLEKTIV AUTOROV. *Trestný poriadok s rozsiahlym komentárom a judikatúrou*. 4 doplnené vyd. Bratislava: Nová práca, 2010. 696 s. ISBN 978-80-89350-17-9.
15. MADLIAK, J. PORADA, V. Niekoľko poznámok k rekodifikáciám trestnoprávných noriem v Slovenskej republike. In: *Dny verejného práva: zborník abstraktů příspěvků z mezinárodní konference*. Brno: Masarykova univerzita, 2007. s. 752-775. ISBN 978-80-210-4430-2.
16. MINÁRIK, Š. a kol. *Trestný poriadok. Stručný komentár*. 2. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2010. 1392 s. ISBN 978-80-8078-369-3.
17. NOVOTNÝ, F. a kol. *Trestní právo procesní*. 2. vyd. Plzeň: Aleš Čeněk, 2017. 446 s. ISBN 978-80-7380-677-4.
18. PERHÁCS, Z. Začatie trestného stíhania a vznesenie obvinenia. In: *Justičná revue*. 2007, roč. 59, č. 11, s. 1402 ISSN 1335-6461.
19. PRUSÁK, J. *Teória práva*. Bratislava: Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty Univerzity Komenského, 1999. 331 s. ISBN 80-7160-113-6.
20. ROMŽA, S. *Koncepcia prípravného konania*. Brno: Tribun EU, 2010. 237 s. ISBN 978-80-7399-924-7.
21. ŠÁMAL, P., MUSIL, J., KUČHTA, J. a kol. *Trestní právo procesní*. 4. přeprac. vyd. Praha: C. H. Beck, 2013. 1056 s. ISBN 978-80-7400-496-4.
22. ŠÁMAL, P. a kol. *Trestní řád: komentář*. 7. vyd. Praha: C.H. Beck, 2013. 4720 s. ISBN 978-80-7400-465-0.
23. ŠIMOVIČEK, I. Rekodifikace trestního práva a zrychlení trestního řízení. In: *Aktuální otázky trestního zákonodárství*. Bratislava: Panevropská vysoká škola, 2012. s. 259-268. ISBN 978-80-89447-63-3.
24. ŠRAMEL, B. Niekoľko poznámok ku korupcii vo vybraných oblastiach slovenského spoločenského života. In: *Karlovarska právni revue*. 2011, roč. 7, č. 3. s. 58-67. ISSN 1801-2193.
25. ŠTRKOLEC, M. *Úvod do trestného práva procesního: vysokoškolská učebnice*. Košice: ŠafárikPress, 2022. 88 s. ISBN 978-80-574-0091-2.
26. VOJÁČEK, L., SCHELLE, K., KNOLL, V. *České právní dějiny*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008, 694 s. ISBN 978-80-7380-257-8.
27. ŽATECKÁ, E. *Trestní právo hmotné a procesní: obecná část, multimediální učební text*. Brno: Masarykova univerzita, 2008. 86 s. ISBN 978-80-210-4631-3.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 141 ze dne 29. listopadu 1961 o trestním řízení soudním (trestní řád), ve znění pozdějších předpisů. In Sběrka zákonů, Česká republika. 1966, částka 66. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.cz/bo/chapterview-document.seam?documentId=onrf6mjzgyyv6mjugewtqma>>.
2. SLOVENSKO. Zákon č. 301 ze dne 24. května 2005 Z. z., trestný poriadok. In Sběrka zákonů, Slovenská republika. 2005, částka 130. Dostupné z WWW: <<https://app.beck-online.sk/bo/chapterview-document.seam?documentId=pj5f6mrqga2v6mzqgewtkoi>>.

Seznam zkratk

“TŘ” – zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním ve znění pozdějších předpisů

“TP” – zákon č. 301/2005 Z. z., trestný poriadok ve znění pozdějších předpisů

“TZ” – zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník ve znění pozdějších předpisů